

שבת לד: (4) עד לה: (13)

ביאורי מושגים

הגדרת שקיעת החמה:
במס' שבת קובע ר' יהודה: בה"ש הוא משקיעת החמה עד שישחיר החלק העליון של השמים (רבה: 13.5 דקות, ר"י: 12 דקות).
ואילו במס' פסחים (צד.) אומר ר' יהודה: משקיעת החמה ועד צאת הכוכבים - זמן הילוך 4 מילין (72 דקות).
בהסבר הסתירה נחלקו הגאונים והראשונים:
הגאונים: ר' יהודה בשבת חזר בו מדבריו בפסחים. לכן השקיעה היא השקיעה וצה"כ בין 13.5 ל-18 דקות מאוחר יותר.
ר"ת: יש שתי שקיעות: השקיעה שבה השמש נעלמת עליה דיבר ר' יהודה בפסחים, והשקיעה ההלכתית עליה דיבר ר' יהודה במסכת שבת.
 השקיעה ההלכתית חלה 58.5 דקות אחרי שהשמש נעלמת ואז מתחיל בה"ש שנגמר 13.5 דקות מאוחר יותר סה"כ 72 דקות אחרי השקיעה (כדי הילוך 4 מילין).
עד תקופת הגר"א נהגו רוב הקהילות כר"ת. הגר"א פסק כגאונים וכיום העולם נוהג כגאונים.

בין השמשות

נפ"מ לזב שראה בבין השמשות שבין יום א' ליום ב':
אם כל בה"ש הוא יום: ראה ביום א'.
אם כל בה"ש הוא לילה: ראה ביום ב'.
אם חלק מבה"ש הוא יום וחלק לילה: ייתכן שראה גם ביום א' וגם ביום ב'.

מעמד בין השמשות
חכמים מסופקים לגבי מעמד בין השמשות:
 האם כולו יום, כולו לילה, או שחלקו יום וחלקו לילה.

ר' יוסי בר' זבידא:
 העושה מלאכה בבה"ש של ע"ש ושל מוצ"ש - חייב חטאת. ודאי אחת מהמלאכות היתה בשבת!

ריב"ז שולל הבנה אפשרית בבה"ש:
 היה ניתן לטעון שבה"ש אינו ספק אלא יש לו מעמד של זמן ביניים שאינו יום ואינו לילה.

ריב"ז מחדש שבה"ש הוא ספק ממש ולא סוג של מעמד ביניים!

הזמן שבין שקיעת החמה (תחילת בה"ש לפי רבה) להשחרת השמים במזרח (תחילת בה"ש לרב יוסף):
 הילוך 1/12 מיל (דקה וחצי).
הזמן הכולל של בה"ש:
רבה: הילוך 3/4 מיל - 13.5 דקות, **רב יוסף:** הילוך 2/3 מיל - 12 דקות.

זמן בין השמשות

ר' יהודה:
רבה: משקיעת החמה עד שהשמים במרכז משחירים (3/4 מיל = 13.5 דקות).
רב יוסף: מהרגע שהשמים במזרח משחירים עד שהשמים במרכז משחירים (2/3 מיל = 12 דקות).

ר' נחמיה:
 כדי הילוך חצי מיל משקיעת החמה (9 דקות).

ר' יוסי:
 כהרף עין.

רבא: 'השחרת החמה במזרח' - הזמן שבו החלק המערבי של השמים עדיין מאיר את החלק המזרחי.

שמואל: בה"ש של ר' יוסי מתחיל כשבה"ש של ר' יהודה נגמר (כשהשמים משחירים במרכז).

פסק הלכה - ר' יוחנן:
 לעניין איסור שבת: בה"ש הוא כר' יהודה - המוקדם ביותר.
 לעניין היתר אכילת תרומה: בה"ש הוא כר' יוסי - המאוחר ביותר.